

Uppföljning ÖMS 2050

Samverkan kring planering i östra Mellansverige

Bakgrund

ÖMS 2050 är ett arbete med syfte att samordna storregional planering i östra Mellansverige.

Det övergripande målet för det storregionala samarbetet och utvecklingen i östra Mellansverige är:

Stärkt hållbar konkurrenskraft genom effektiv resursanvändning och samverkan i en storregional struktur som främjar den funktionella sammankopplingen inom ÖMS.

För att nå målet har fem strategiska inriktningar formulerats, med nio tillhörande indikatorer

DEN STRATEGISKA INRIKTNINGEN FÖR PLANERINGEN
OCH DET REGIONALA UTVECKLINGSARBETET ÄR ATT:

- integrera arbets-, utbildnings- och bostadsmarknaderna
- verka för en koncentrerad, tät och sammanhållen bebyggelse i de bästa kollektivtrafiklägena
- länka samman de storregionala nodstäderna med Stockholm och med varandra genom tvärförbindelser
- stärka ÖMS internationella kopplingar och förbindelser med andra storstadsregioner som Helsingfors, Oslo och Öresund
- säkra en resurseffektiv och hållbar godsförsörjning.

Integrera arbets-, utbildnings- och bostadsmarknaderna

Indikatorer:

1. Antalet arbetsmarknader inom ÖMS-regionen
2. Andel av ÖMS-regionens invånare som nå minst 40 procent av ÖMS-regionens arbetsplatser inom 60 minuter med kollektivtrafik
3. Andel av ÖMS-regionens invånare som når ett högre lärosäte inom 60 minuter med kollektivtrafik

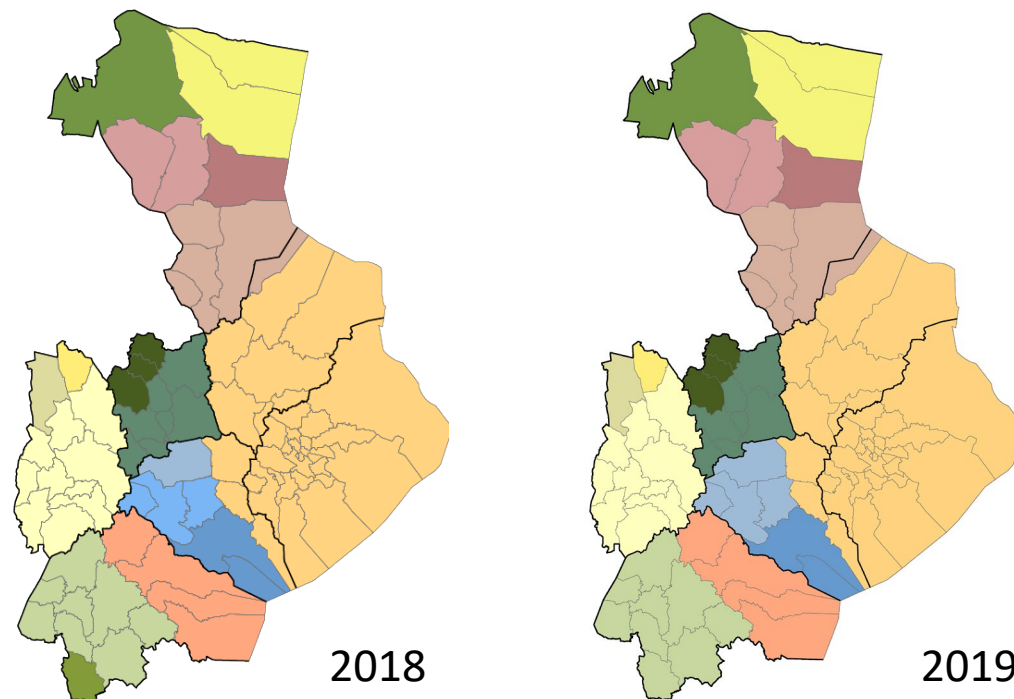

1

Antalet arbetsmarknader inom ÖMS-regionen

	2018	2019
Antal LA-regioner helt eller delvis i ÖMS	17	15
..varav helt i ÖMS	15	13
Antal kommuner i LA-regionerna	99	92

Källa: SCB, Lokala arbetsmarknadsregioner 2018 och 2019

Antalet Lokala arbetsmarknadsregioner förändras generellt långsamt. Mellan år 2018 och år 2019 minskade dock antalet lokala arbetsmarknadsregioner när Tranås och Ydre gick från Jönköpings LA till Linköpings LA och Katrineholms/Flens LA uppgick i Eskilstuna LA. Med ett minskat antal LA har regionförstoringen stärkts.

2 Andel av ÖMS-regionens invånare som når minst 40 procent av ÖMS-regionens arbetsplatser inom 60 minuter med kollektivtrafik

	Befolkning inom 60 min	Befolkning	Andel
Östra Mellansverige	1 064 517	4 037 325	26 %

Källa: Underlag för strukturanalyser ÖMS 2050.

2015 nådde 26 procent av ÖMS-regionens invånare 40 procent av regionens arbetsplatser inom en timme med kollektivtrafik.

Det finns dock stora variationer mellan regionerna.

Inga nya beräkningar har gjorts 2020.

REGION
SÖRMLAND

Region
Gävleborg

Region
Stockholm

Region
Östergötland

Region
Västmanland

MÄLARDALSRADET

Region Uppsala

Region Örebro län

3 Andel av ÖMS-regionens invånare som når ett högre lärosäte inom 60 minuter med kollektivtrafik

Län	Andel
Stockholm	76 %
Uppsala	74 %
Södermanland	37 %
Östergötland	59 %
Örebro	60 %
Västmanland	57 %
Gävleborg	37 %
Östra Mellansverige	66 %

Källa: Underlag för strukturanalys ÖMS 2050.

2015 nådde två tredjedelar av befolkningen i Östra Mellansverige en större högskola eller universitet inom en timme.

Skillnaden mellan länen beror på utbudet av universitet och högskolor, samt lokaliseringen av befolkningen.

Inga nya beräkningar har gjorts 2020.

Verka för en koncentrerad, tät och sammanhållen bebyggelse i de bästa kollektivtrafiklägena

Indikatorer:

4. Andel av ny bebyggelse som tillkommer i de bästa kollektivtrafiklägena
5. Transportsystemets vägtransporter ska följa de nationella målen för klimatpåverkan (inga nettoutsläpp 2050)

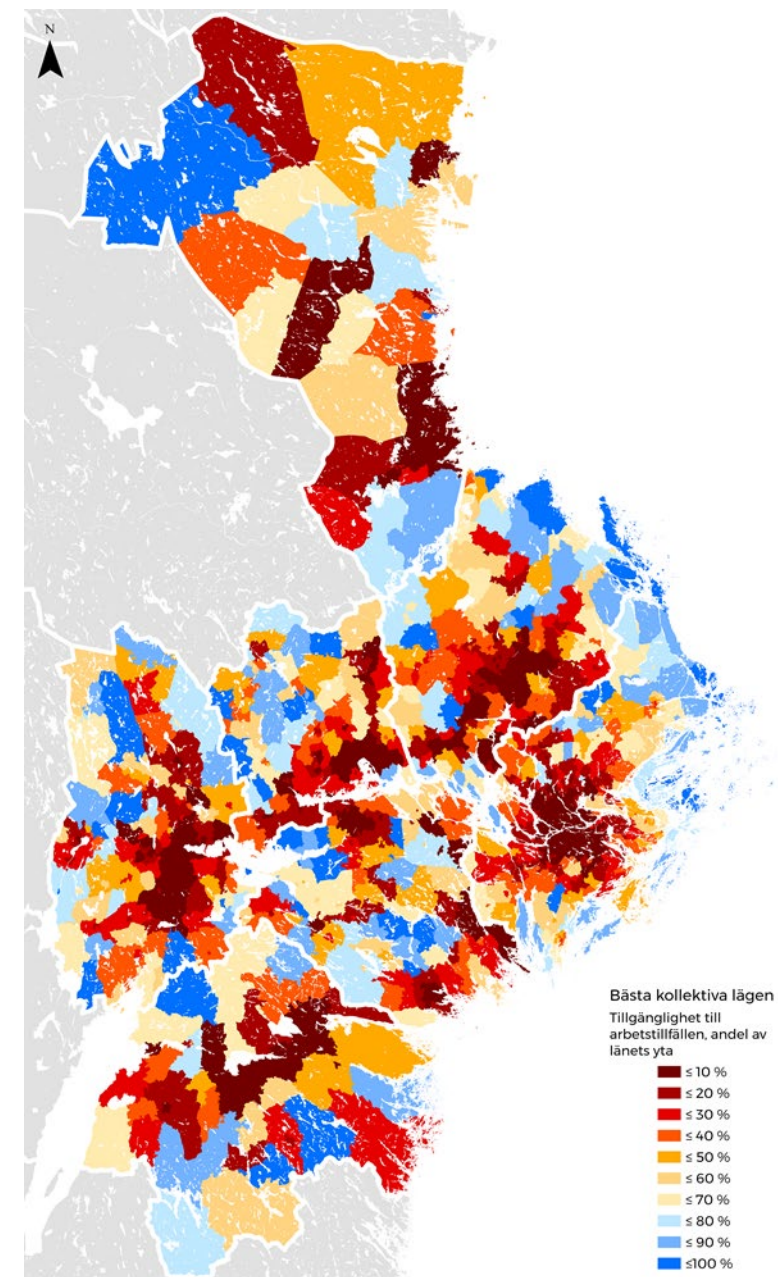

4 Andel av ny bebyggelse som tillkommer i de bästa kollektivtrafiklägena

De bästa kollektivtrafiklägena

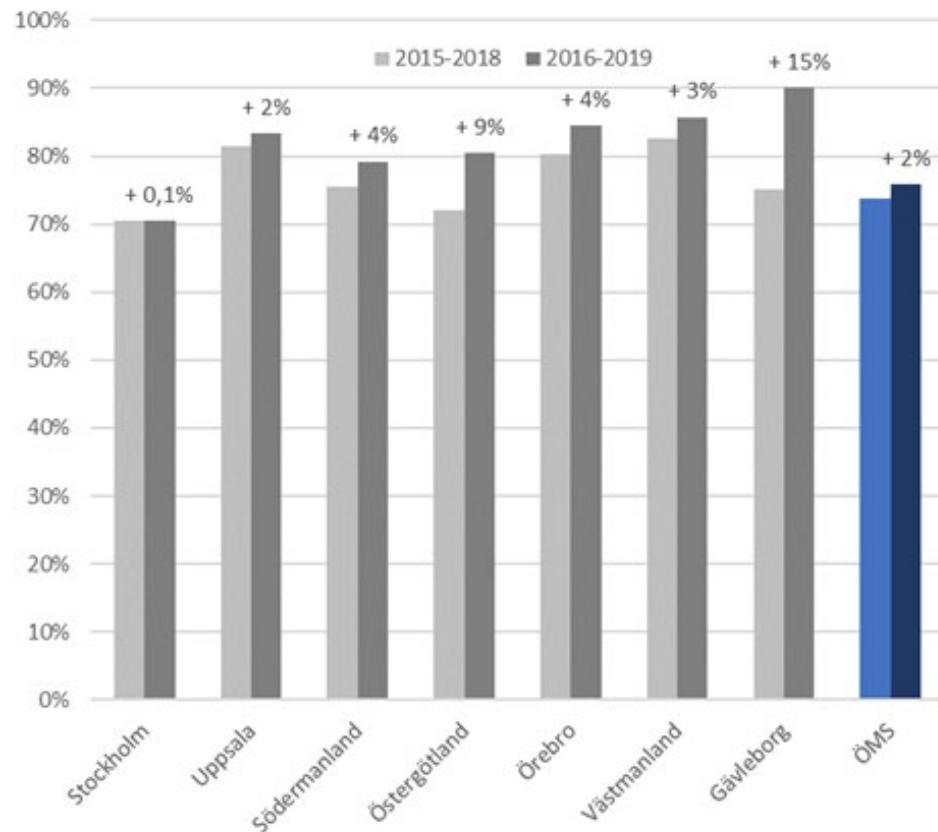
Kartan visar indelningen av zoner med olika tillgänglighet till arbetstillfällen. De zoner med 10 procent bäst tillgänglighet i varje län är färgade i mörkt röd.

I dessa områden har 76 procent av befolkningsökningen i östra Mellansverige skett under 2016-2019.

4

Andel av ny bebyggelse som tillkommer i de bästa kollektivtrafiklägena

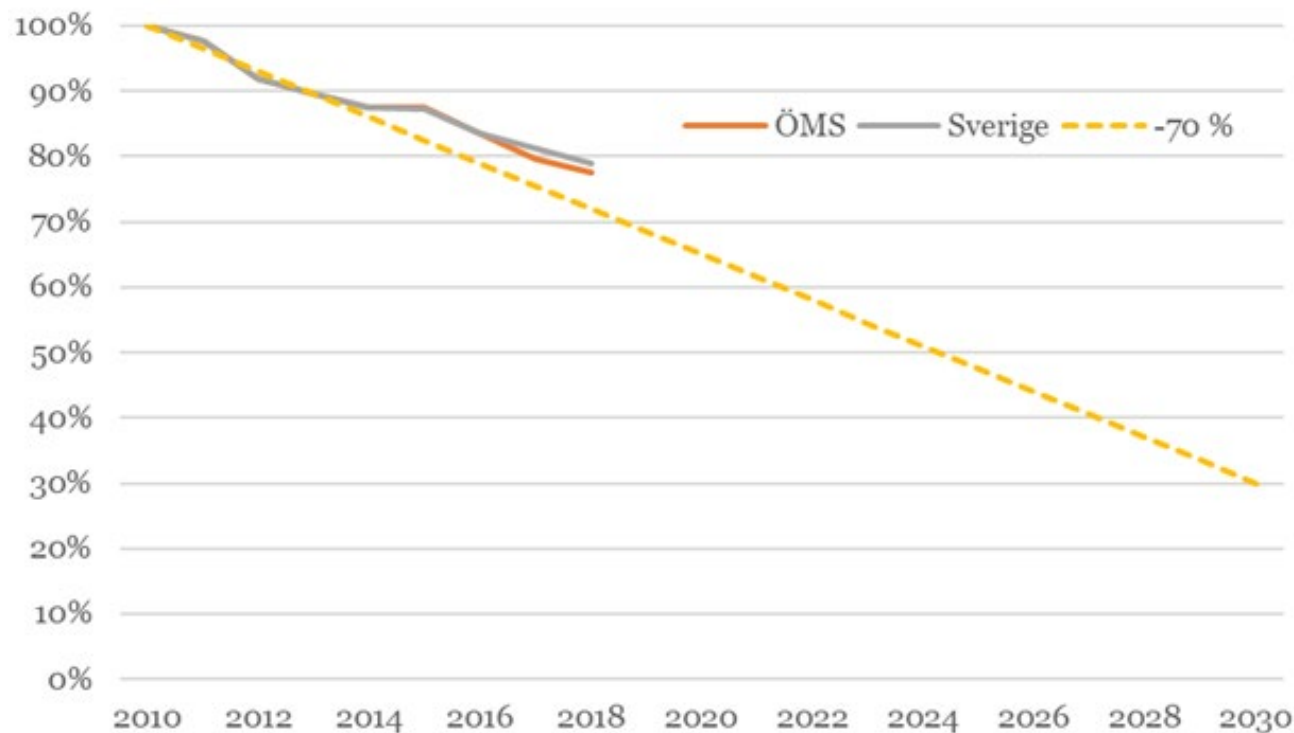
Källa: Befolkningsstatistik från SCB och tillgänglighetsberäkningar från WSP.

76 procent av befolkningsökningen i östra Mellansverige 2016-2019 har skett på platserna med absolut bäst kollektivtrafiktillgänglighet i respektive län.

Det är skillnad mellan länen, Stockholms län har lägst andel och Gävleborgs län högst. Samtliga län har ökat andelen från förra mätningen. Störst är ökningen i Gävleborg och Östergötland.

Beräkningen har gjorts för andelen av länens befolkningsökning som skett inom 10 procent bästa kollektivtrafiklägena i respektive län, sett till arbetsplatstillgänglighet.

5 Transportsystemets vägtransporter ska följa de nationella målen för klimatpåverkan (inga nettoutsläpp 2050)

Källa: Nationella emissionsdatabasen

Storregionala CO₂-utsläpp från vägtransporter 2010-2017 i förhållande till nationellt mål om reduktion på 70 procent 2010-2030.

Reduceringstakten av CO₂-utsläpp från vägtransporter i östra Mellansverige har sedan 2014 halkat efter det nationella målet. Om det nationella målet ska uppnås krävs troligen en större reduktion än 70 procent i ÖMS, eftersom det är i storstadsregionerna den största potentialen till minskade utsläpp finns.

Det har skett en metodförbättring 2016-2017 som enligt SMHI förbättrat precisionen från 2017 och framåt, men inget tidsseriebrott finns för åren 2015-2016.

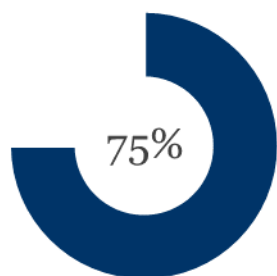
Länka samman de storregionala nodstäderna med Stockholm och med varandra genom tvärförbindelser

Indikatorer:

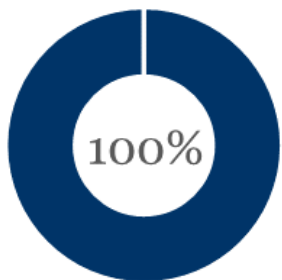
6. Restid med tåg mellan de storregionala nodstäderna och Stockholm, samt mellan de storregionala nodstäderna ska vara kortare än med bil

6 Restiden med tåg mellan de storregionala nodstäderna och Stockholm, samt mellan de storregionala nodstäderna ska vara kortare än med bil

För tre av fyra reserelationer mellan nodstäder i östra Mellansverige är tåget snabbare än bilen 2020. Det är en något lägre andel än 2019

Samtliga nodstäder i östra Mellansverige har snabbare restid till Stockholm med tåg än med bil

Källa: Faktiska restider med tåg och bil enligt reseplanerare. Vardagsmorgon november 2020.

Reskvoter mellan de storregionala nodstäderna 2020

	Gävle	Uppsala	Västerås	Örebro	Eskilstuna	Nyköping	Norrköping	Linköping	Stockholm
Gävle	X								
Uppsala	0,52	X							
Västerås	1,11	0,93	X						
Örebro	0,83	1,15	0,72	X					
Eskilstuna	1,03	1,05	0,73	0,64	X				
Nyköping	0,82	0,77	1,11	1,14	1,09	X			
Norrköping	0,80	0,74	0,86	0,84	0,75	0,81	X		
Linköping	0,82	0,76	0,91	1,06	0,81	1,01	0,55	X	
Stockholm	0,66	0,43	0,60	0,63	0,48	0,72	0,58	0,65	X

Grönt anger att tåget är snabbare än bilen
Rött anger att bilen är snabbare än tåget

Stärk ÖMS internationella kopplingar och förbindelser med andra storstadsregioner som Helsingfors, Oslo och Öresund

Indikatorer:

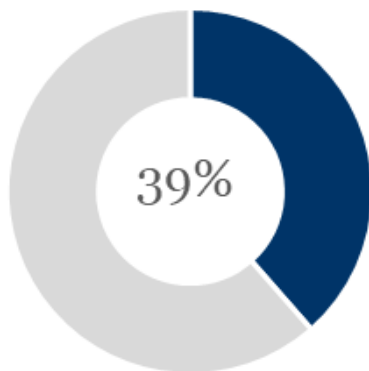
7. Andel av ÖMS-invånarna som når en internationell flygplats (Arlanda eller Skavsta) med tåg inom 60 minuter
8. Restid med tåg från en storregional nodstad i ÖMS till Köpenhamn och Oslo

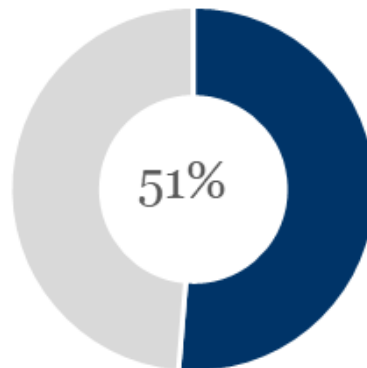
7

Andel av ÖMS-invånarna som når en internationell flygplats (Arlanda eller Skavsta) med kollektivtrafik inom 60 minuter¹

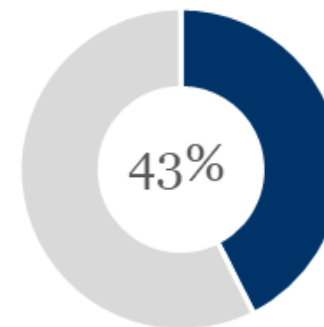
Befolkning

Sysselsatt dagbefolkning

Befolkning + sysselsatt dagbef.

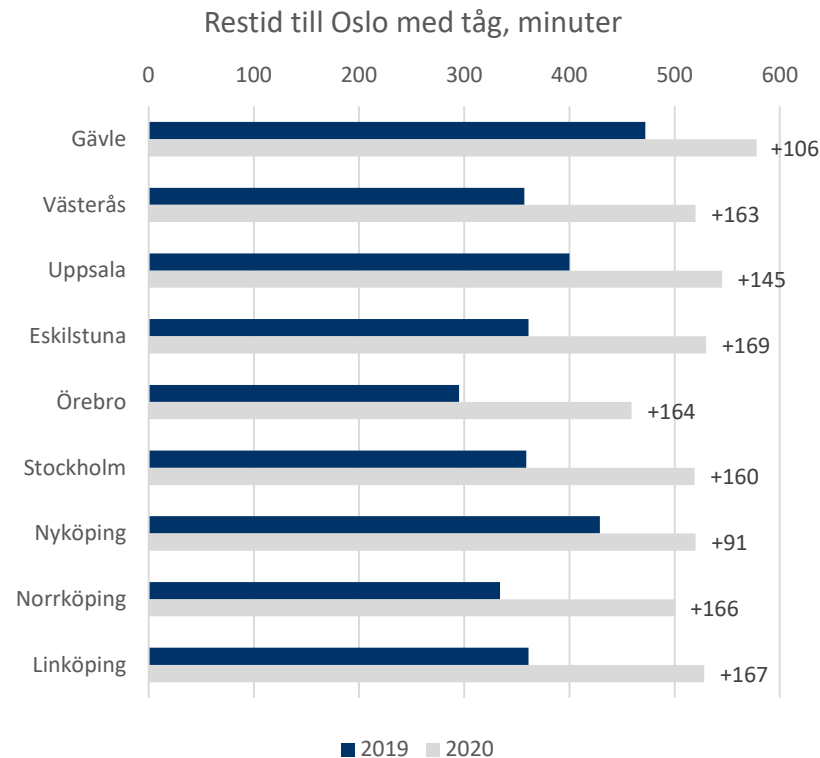
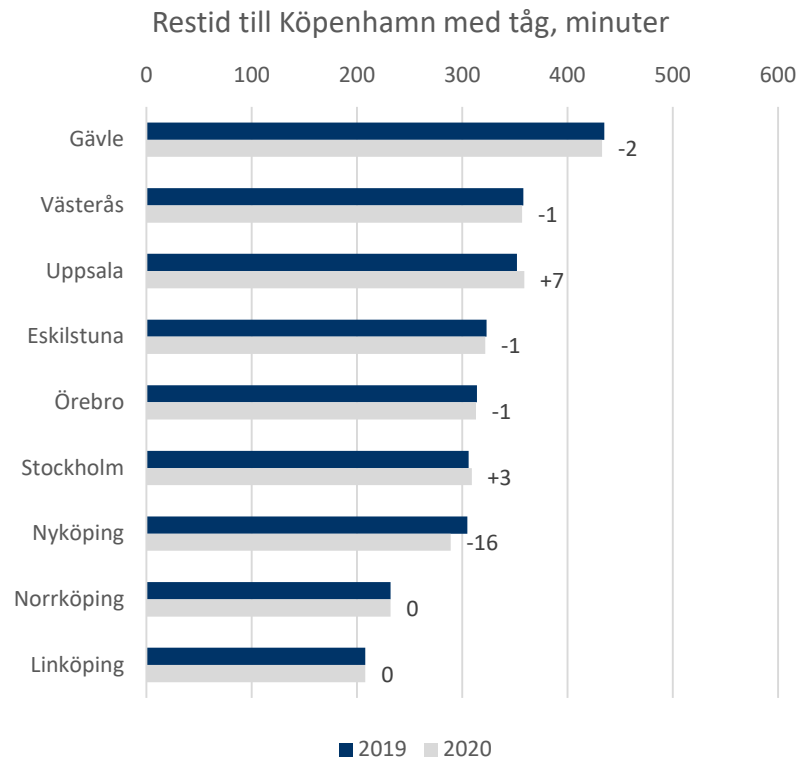
Källa: Underlag för strukturanalyser ÖMS 2050.

1. Inklusive gång-, åk- och bytestid

Inga nya beräkningar har gjorts 2020.

Restid med tåg från en storregional nodstad i ÖMS till Köpenhamn och Oslo

Restid i minuter med tåg till Oslo och Köpenhamn från nodstäder i östra Mellansverige. Vardagsmorgon i november 2020, enligt reseplanerare

Sex av nio reserelationer till Köpenhamn har kortare restid 2020 jämfört med 2019, trots byte i Malmö på grund av restriktioner i samband med Coronapandemin.

För samtliga reserelationer till Oslo har restiden förlängts vilket beror på fler byten och gränskontroll vid norska gränsen på grund av restriktioner i samband med Coronapandemin.

REGION
SÖRMLAND

Region
Gävleborg

Region Stockholm

Region
Östergötland

Region
Västmanland

MÄLARDALSRÅDET

Region Uppsala

Region Örebro län

Säkra en resurseffektiv och hållbar godsförsörjning

Indikatorer:

9. Andel och total mängd av gods som transporteras med sjöfart och järnväg

9 Andel och total mängd (volym, vikt) av gods som transporteras med sjöfart och järnväg

Myndigheten Trafikanalys redovisar statistik över regional godstrafik med lastbil, järnväg och sjöfart. På grund av sekretess publicerar Trafikanalys ännu inte regional godsstatistik för järnväg. En regional fördelning mellan trafikslagen kan därför i nuläget inte göras.

Trafikanalys ska i slutet av 2021 publicera delar av den regionala godsstatistiken för järnväg för åren 2015 och 2020.

REGION
SÖRMLAND

Region
Gävleborg

Region Stockholm

Region
Östergötland

Region
Västmanland

MÄLARDALSRÅDET

Region Uppsala

Region Örebro län